

За останні 24 години

08:00 **Спека в Європі веде до катастрофи: літо може стати смертоносним та руйнівним**

07:48 Росіяни вночі атакували Миколаїв, серед постраждалих 10-річний хлопчик

07:32 Усик зустрівся з Трампом у Білому домі

05:30 13 червня – яке сьогодні свято, що не можна робити, традиції та прикмети цього дня

12 червня

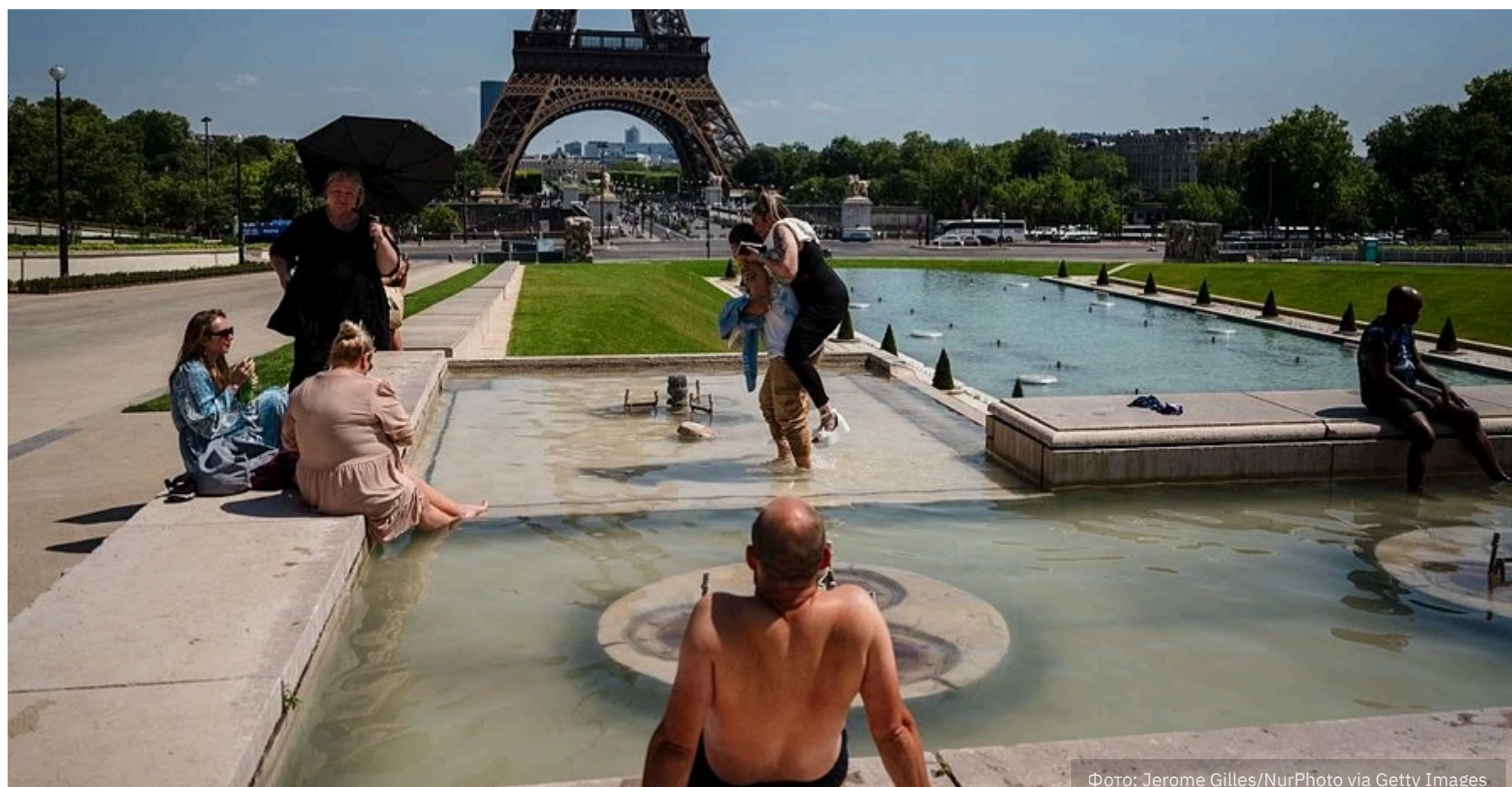
21:42 Росія вдарилася по тепловій електростанції ДТЕК - є жертва та

ЗАВАНТАЖИТИ ЩЕ

Головна / Суспільство

Спека в Європі веде до катастрофи: літо може стати смертоносним та руйнівним

ДІНА ВИЩЕВСЬКІ 13 червня 08:00

Ще десять років тому попередження про негативні зміни клімату сприймалися як різновид футурології. Вчені говорили про спеку, річки, що пересихають, лісові пожежі та міста, не пристосовані до нових умов. Попереджали, що хвилі надмірного тепла та екстремальні опади почастішають, що пожежонебезпечний сезон збільшиться, а повені набудуть руйнівного характеру. Передбачали, що спека стане причиною масової смертності. *Коротко про* - про те, як Європа все одно виявилася не готовою до цього.

Чому саме Європа?

Європа стала континентом планети, що швидше за всіх нагрівається. За даними Європейського агентства з навколишнього середовища та Всесвітньої метеорологічної організації, температура в Європі зростає приблизно вдвічі швидше за середньосвітову. Якщо глобальне потепління відносно доіндустріального періоду наблизилося до позначки 1,5 °C, то багато європейських регіонів вже подолали цей поріг. Температура в +42... +48 °C стає звичайною для літа не тільки в Африці, а й Іспанії, Франції, Польщі, Німеччині.

Не заглиблюючись у тонкощі метеорологічних та кліматичних досліджень, можна відзначити кілька причин, що лежать на поверхні.

По-перше, стрімко нагрівається Арктика. Через зменшення площі льодовиків змінюється циркуляція атмосфери, що позначається на європейській погоді. Поки одні країни страждають від посухи, інші переживають сильні зливи.

По-друге, географія самого континенту. Європа - це величезний острів Євразії, оточений морями. Потепління Середземного моря, Північної Атлантики та зміна океанічних течій посилюють екстремальність погодних процесів. Звідси й пікові показники температури.

Третьою причиною вчені, як це не дивно, називають скорочення аерозольного забруднення повітря. Боротьба за чисте повітря та проти використання аерозолів, що руйнують озоновий шар Землі, частково зняла ефект своєрідного «екрана», який тривалий час відбивав частину сонячного випромінювання. У результаті повітря стало чистішим, але при цьому приховане потепління виявилася сильнішим.

Ну і **по-четверте**, урбанізація. Європейці мешкають у містах, більшість яких проєктувалися для помірною клімату ХХ століття. Камінь, бетон та асфальт перетворили мегаполіси на гігантські акумулатори тепла. Спроба охолодитися кондиціонерами в приміщеннях призводить до зворотного ефекту: апарати виділяють надмірно багато тепла в навколишнє середовище, збільшуючи кліматичну кризу.

У травні настав липень

Поки що кажуть «криза», але, схоже, справа йде до катастрофи. Найбільш страшним було літо 2003 року, яке на той момент стало найгарячішим і смертоносним в історії Європи за всю історію метеоспостережень, принаймні з 1540 року. Тоді від спеки загинули близько 70 тисяч людей.

Висновки зробили не всі держави. У 2021 році страшні повені в Німеччині та Бельгії знищили цілі населені пункти, у долині Ар загинуло понад 180 людей. У 2022 році Європа пережила рекордну спеку, коли Великобританія вперше за історію спостережень пододала позначку 40 °C. В Іспанії та Португалії пожежі знищували десятки тисяч гектарів лісу. Італія зіткнулася з обмілінням По - найбільшої річки країни. У Франції пересохли невеликі комуни, в які змушені були доставляти питну воду автоцистернами.

У 2025–2026 роках спека прийшла ще раніше, ніж звичайно. Травневі температури у Франції, Іспанії та Великій Британії відповідали швидше липневим. Експерти видання The Guardian назвали те, що відбувається, «новою кліматичною нормою».

І тому все частіше звучить теза: готуватися потрібно не лише до війни, а й до природних катастроф. Вони вже обходяться Європі в десятки мільярдів євро щороку: спека виводить з ладу енергосистеми, повені руйнують дороги та залізничну інфраструктуру, пожежі знищують житло та змушують евакуювати десятки тисяч людей. Посуха знижує врожайність та створює загрозу продовольчій безпеці.

Температура у європейських столицях підскакує до +40. Фото: OOD ANDERSEN/AFP via Getty Images

«Смажені» міста

Після трагічної спеки 2003 року Париж, усвідомлюючи масштаби лиха, розпочав масштабну програму озеленення, створення «прохолодних острівців», реконструкцію шкільних дворів та посадку десятків тисяч дерев. Поступово і інші міста почали рухатися у ритмі запобігання кліматичному апокаліпсису.

Так, у Барселоні створено мережу кліматичних притулків (бібліотеки, культурні центри та громадські будівлі), куди жителі можуть прийти у спеку. Афіни призначили спеціального чиновника (Chief Heat Officer), який відповідає виключно за боротьбу з наслідками екстремальної спеки.

Роттердам інвестує мільярди євро на захист від підвищення рівня моря та розвиток системи водного регулювання. Копенгаген перебудовує вулиці так, щоб вони одночасно виконували функції суспільних просторів та резервуарів для дощової води. Венеція експериментує із системами захисту від штормових припливів.

Все це правильно, але, на жаль, дуже запізно. При цьому досвід країн, які вміють боротися зі спекою, Європа чомусь не хоче переймати.

Наприклад, Ізраїль уже десятки років живе за умов екстремальної спеки. І те, як там ставляться до містобудівних рішень, варто було б намотати на вус європейцям. Зокрема, там серйозно обмежують скління будівель і використання фасадів, що відбивають світло, адже вони посилюють перегрів будинків і підвищують їхню пожежонебезпеку. Також у багатьох районах обов'язково встановлені сонцезахисні елементи, продумана орієнтація будинків та вимоги до їх теплоізоляції.

Повільно та неправильно

У Європі подібні рішення впроваджуються повільно, тому що тут у принципи вирішили, що клімат планети за пару десятків років суттєво не зміниться (а він узяв та й змінився!). Плюс кліматичний порядок торкається безлічі інтересів: забудовники не хочуть витратити зайві гроші на облаштування будівель, муніципалітети традиційно ниють про нестачу бюджетів, жителі протестують проти зміни вигляду історичних міст.

Висновки не зроблено, уроки не вивчені. І чергове літо може стати для Європи перевіркою на міцність, а не просто ще одним «спекотним сезоном в історії спостережень». У Середземномор'ї (Іспанія, південь Франції, Італія, Греція, Португалія, Хорватія) вже прогнозуються найсильніші посухи, дефіцит води та зростання кількості пожеж. В Альпах танення льодовиків загрожує водопостанню та туризму.

У Північній Європі, яка поки що не бачить великої проблеми від спеки, посилюються екстремальні опади та повені. У прибережних районах (Нідерланди, північ Німеччини, частина Данії та Венеції) є ризик підвищення рівня моря.

Чи встигне Європа адаптуватися до світу, який змінюється швидше, ніж уряди країн та будівельні норми? Чи зможе пережити сплеск смертності, особливо серед літніх людей, неврожаї, перебої з транспортом та подорожчання житла? Поки що позитивних відповідей на ці питання не видно.

Новини по темі: [Спека](#) [Європа](#) [глобальне потепління](#)

Підпишіться на нас в соц. мережах

Статті по темі

10 червня

суспільство

Хот-доги з лобстером та квітки за ціною квартир: чим дивити найдорожчий ЧС з футболу

10 червня

суспільство

Мак для булочок чи звичайний бур'ян? Усі правда про макові поля, які підкорили соцмережі

9 червня

суспільство

На НМТ «завис» комп'ютер чи перевилювався: що робити випускникам у форс-мажорних ситуаціях